

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Управління діяльністю банків на фінансовому ринку»
на тему:
«ВПЛИВ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА БАНКІВСЬКИЙ
БІЗНЕС»
(назва теми)

Виконавець:

Студент ФФБС групи 62К

Данилко Едуард Володимирович

Науковий керівник:

Д.е.н., доц.

Жердецька Лілія Вікторівна

ОДЕСА – 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність роботи. В даний час відбуваються радикальні зміни в сфері фінансових технологій, які впливають на всю інфраструктуру банківського сектору та пов'язані з підвищенням рівня автоматизації, відкритості та клієнтоорієнтованості. Розвиток технологій штучного інтелекту, обробки великих даних, нових аналітичних інструментів і хмарних сервісів сприяє переходу на новий рівень якості обслуговування клієнтів. Сьогодні практично будь-яка фінансова операція може здійснюватися за допомогою мобільного пристрою; активно зростає число транзакцій, оснований на використанні альтернативних валют в рамках онлайн-платформ; широке поширення отримує абсолютно новий тип проведення фінансових операцій між пристроями без участі людини.

Стрімкий розвиток фінансових технологій обумовлює появу нових ринків і бізнес-можливостей для інноваційних підприємців, посилюючи конкурентне середовище і наповнюючи його невизначеністю. Водночас, розвиток фінансових технологій в окремих екосистемах є новим викликом для більшості фінансових установ і створює для них загрозу втрати ринкових позицій за умови недостатньо продуманого їх використання, що обумовлює необхідність і своєчасність дослідження таких процесів.

Вагомий внесок у вивчення фінансових технологій та особливостей їх застосування в банківській сфері зробили такі вчені-економісти, як Г.В. Белінська, Л.В. Жердецька, С.Б. Єгоричева, Д.І. Оськіна, Г.М. Поченчук, М.А. Федотова, В.А. Шеїн, О. В. Яценко, О. Васюренко, С. Гошал, Д. Дранове, Д. Емері, Р. Мертон, Г. Мінцберг, В. Соловйов, Д. Тіс, Л. Уайт, Л. Федулова, Дж. Фіннерті та інші. Однак додаткового обґрунтування потребують питання щодо можливості ведення партнерських зв'язків між банками та FinTech-компаніями, а також можливості ведення спільного бізнесу без впливу на роботу кожного.

Мета роботи полягає у розробці інноваційних стратегій банківського бізнесу, які формуються під впливом розвитку екосистеми фінансових технологій.

Завдання роботи. Досягнення мети потребує вирішення завдань:

- визначити наукові основи банківського бізнесу;
- охарактеризувати трансформації бізнес-моделей банківського бізнесу під впливом фінансових технологій;
- охарактеризувати законодавче регулювання ринку фінансових технологій;
- проаналізувати застосування Big Data в банківській діяльності;
- оцінити розвиток ринку P2P-кредитування;
- обґрунтувати інструменти грошового ринку в умовах цифрової економічної системи;
- здійснити моделювання впливу показників розвитку фінансових технологій на діяльність банків;

- сформувати інноваційні стратегії банків в умовах розвитку фінансових технологій.

Об'єктом дослідження є процеси формування та розвитку банківської діяльності під впливом фінансових технологій.

Предметом дослідження є фінансові технології як фактор модернізації фінансової системи.

Методи дослідження. Під час виконання роботи активно використовується такі загальнонаукові методи пізнання, як: теоретичне узагальнення, порівняння та систематизація (при дослідженні сутності понять «інновації», «фінансові технології», «банківський бізнес»); графічний метод – для наочного представлення результатів аналізу.

Інформаційна база. Основною інформаційною базою для наукової роботи були: офіційні дані сайту НБУ, офіційні дані сайту Світового Банку. Було використано монографії та наукові статті вітчизняних та закордонних вчених, матеріали наукових конференцій і досліджень, а також використовувалися інтернет-ресурси за тематикою дипломної роботи.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі роботи **«ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВПЛИВУ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА РОЗВИТОК БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ»** визначено наукові основи банківського бізнесу; охарактеризовано трансформації бізнес-моделей банківського бізнесу під впливом фінансових технологій та законодавче регулювання ринку фінансових технологій.

Одними з визначальних чинників розвитку сучасної фінансової системи є впровадження фінансових технологій та діяльність FinTech-фірм. Орієнтація на неохоплені банківськими послугами сегмент та використання сучасних цифрових каналів дасть змогу не тільки швидко збільшити залучення населення до фінансового сектору, але й досить швидко масштабувати бізнес FinTech-компаній в Україні.

Нормативна невизначеність робить бізнес-планування дуже важким випробуванням, та й взагалі фінансові питання та дотримання вартості регулювання досить, щоб побачити які саме нові компанії зможуть вийти на ринок. Прозорість нормативної оцінки ризику має основоположне значення для успіху FinTech.

На даний момент, в Україні, для більш ніж 40% FinTech стартапів дотримання законодавчих та нормативних обмежень, неможливість відволікати і так обмежені ресурси і є основною складністю у їх роботі.

У другому розділі **«АНАЛІЗ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗА ОСНОВНИМИ НАПРЯМАМИ БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ»** проаналізовано застосування Big Data в банківській діяльності; оцінено розвиток ринку P2P-кредитування; обґрунтовано інструменти грошового ринку в умовах цифрової економічної системи.

Застосування технології Big Data в банківській сфері стрімко розвивається та має значні перспективи. Великі дані дають можливість проаналізувати кредитоспроможність позичальника, зменшити час розгляду кредитних заявок. За допомогою Великих даних можна проаналізувати операції конкретного клієнта і запропонувати банківські послуги, які відповідатимуть його запитам.

Зі зростанням популярності платформ P2P кредитування зростає конкуренція та кредитні продукти. Хоча ці торгові майданчики діють за тим самим основним принципом, вони різняться з точки зору критеріїв придатності, ставки позики, суми та строки, а також пропозицій. Деякі зосереджуються на особистих позиках, а декілька - націлених на студентів та молодих професіоналів, а деякі - виключно на потреби бізнесу.

Сегмент P2P платформ для кредитування стрімко розвивається – динаміка за місяць складає від 2 до 6%. Найбільші суми характеризують діяльність платформ, які працюють у доларах США.

В даний час механізм випуску цифрових валют тільки розробляється центральними банками, тому поки що не вироблено чіткого визначення нової форми грошей і порядку їх застосування в економіці. Однак більшість зарубіжних економістів припускають, що нові гроші будуть являти собою зобов'язання центрального банку, виражені в прийнятих розрахункових одиницях, і зможуть слугувати як засобом обміну, так і засобом збереження вартості. Нові цифрові форми грошей можна розглядати як продовження розвитку старих безготівкових форм розрахунків центральних банків з комерційними

У третьому розділі **«ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ»** здійснено моделювання впливу показників розвитку фінансових технологій на діяльність банків; сформовано інноваційні стратегії банків в умовах розвитку фінансових технологій.

Багато зі створених в Україні FinTech-компаній націлені на загальний європейський ринок. Відбувається експорт інтелектуального ресурсу до інших країн. Але, в позитивному плані, формується інфраструктура, необхідна для розвитку стартап-середовища, у вигляді акселераторів та інкубаторів. Проте задля стимулювання зростання нових проектів необхідно ще пройти серйозний шлях створення правильних умов для ведення бізнесу в країні - це стосується як регуляторного середовища та змін у законодавстві, так і політики оподаткування для інноваційних компаній, а також простоти та прозорості у створенні стартапів.

Отже, для диверсифікованих компаній, якими є банки, реінжиніринг бізнес-процесів забезпечує вирішення наступних завдань: - визначення оптимальної послідовності функцій, які виконують ся, що приводить до скорочення тривалості циклу обслуговування клієнтів; - оптимізація використання ресурсів у різних бізнес-процесах у результаті чого мінімізуються витрати; - побудова адаптивних бізнес-процесів, націлених на швидку адаптацію до змін потреб споживачів, технологій, поведінки

конкурентів, а отже, підвищення якості обслуговування клієнтів в умовах динамічного зовнішнього середовища; синхронізація та координація процесів, що виконуються одночасно.

За своєю суттю, реінжиніринг є класичним проектом інноваційного типу. На початковій його стадії створюється проектна група, до складу якої можуть включатися як менеджери банку, так і незалежні консультанти. Вони здійснюють аналіз ситуації та відбір бізнес-процесів для докорінної перебудови на основі наступних ознак: - дисфункціональність, тобто наявність суттєвих проблем у реалізації; - значимість, тобто які процеси найбільш цінуються клієнтами банку; - можливість реалізації, а саме: які з бізнес-процесів можуть бути перепроєктовані найшвидше та найуспішніше.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

FinTech - це широка категорія, яка відноситься до інноваційного використання технологій у сфері створення та доставки фінансових послуг і продуктів. Область застосування FinTech перетинається із різними сегментами банківського бізнесу, включаючи кредитування, надання консультаційних послуг, управління портфелем інвестицій, а також платежі і грошові перекази. Багато FinTech-компаній беруть на озброєння мобільні технології, великі дані та сучасні аналітичні інструменти задля більш точної персоналізації та пристосування продуктів і послуг до різних категорій споживачів. Якщо все ж таки поставити питання, банки та FinTech-компанії – партнери чи конкуренти, то тут неможливо дати однозначну відповідь. Деякі з фінтех-провайдерів підтримують партнерство з банками і міжнародними платіжними системами.

Отже, слід відмітити, що одними з визначальних чинників розвитку сучасної фінансової системи є впровадження фінансових технологій та діяльність FinTech-фірм. Орієнтація на неохоплені банківськими послугами сегмент та використання сучасних цифрових каналів дасть змогу не тільки швидко збільшити залучення населення до фінансового сектору, але й досить швидко масштабувати бізнес FinTech-компаній в Україні.

Крім того, важливим наслідком диджиталізації фінансових ринків стала також зміна самої бізнес-моделі організації банківського бізнесу. Адже у даний час у багатьох розвинених країнах відбувається перехід від класичної філіальної моделі до моделі дистанційного банківського обслуговування, а відтак усе більше операцій проводиться клієнтами без візиту в банк. Еволюція банківського обслуговування в бік дистанційної моделі пояснюється змінами способу життя сучасного суспільства, його усе більше оцифрування, тобто диджиталізацію, що також відображає і постійну динаміку соціального та економічного середовища банківської сфери. А тому у зв'язку із переносом центру ваги на дистанційне обслуговування функції існуючої банківської роздрібною мережі поступово звужуються, а банківські філії усе більше

нагадують спеціалізовані сервіс-центри. Цінність таких послуг для споживача полягає у тому, що вони розширюють часові та просторові рамки, в яких клієнт може здійснити банківські операції, що надає йому можливість самостійно вести роботу зі своїми рахунками, не прив'язуючи свої потреби до часу роботи конкретної банківської установи.

Отже головні результати запровадження фінансових інновацій у банківському бізнесі проявляються у розширенні клієнтської бази банку і його філіальної мережі, збільшенні частки ринку, скорочення трансакційних витрат на здійснення банківських операцій, а також у забезпеченні стійкості функціонування банку в довгостроковій перспективі. Це означає, що в умовах зростаючої конкуренції на ринках банківських послуг фінансові інновації в основному спрямовані на залучення нових і утримання існуючих клієнтів, а також на розширення спектру послуг, що надаються і вдосконалення технологій їх надання клієнтам. Крім того, фінансові інновації щодо оптимізації взаємодії з клієнтами призвели не лише до вдосконалення традиційних банківських продуктів, але і до створення нових типів банківських послуг, а також до удосконалення самої бізнес-моделі банківського бізнесу.

Отже, використання технології Big Data в бізнесі має низку переваг: спрощується планування; збільшується швидкість запуску нових проектів; підвищуються шанси проекту на затребуваність; можна оцінити ступінь задоволеності користувачів; простіше знайти і залучити цільову аудиторію; прискорюється взаємодія з клієнтами та контрагентами; оптимізуються інтеграції в ланцюзі постачань; підвищується якість клієнтського сервісу, швидкість взаємодії; підвищується лояльність поточних клієнтів.

Незважаючи на значні переваги, які дає бігдата-аналітика в банківському бізнесі, сьогодні більшість вітчизняних кредитних організацій використовують лише незначну частку інформації, котра у них зберігається. Лише окремі банки заявляють, що впровадили і застосовують відповідні системи. Серед них ПриватБанк, Monobank, Раффайзен Банк Аваль та ін.

Підсумовуючи, зазначимо, що застосування технології Big Data в банківській сфері стрімко розвивається та має значні перспективи. Великі дані дають можливість проаналізувати кредитоспроможність позичальника, зменшити час розгляду кредитних заявок. За допомогою Великих даних можна проаналізувати операції конкретного клієнта і запропонувати банківські послуги, які відповідатимуть його запитам.

Сегмент P2P платформ для кредитування стрімко розвивається – динаміка за місяць складає від 2 до 6%. Найбільші суми характеризують діяльність платформ, які працюють у доларах США. Найбільш концентрованим є US P2P Lending & Equity ринок, де домінують основні гравці – Lending Club та Prosper. UK P2P Lending & Equity Platform та EU P2P Lending & Equity Platform характеризуються приблизно однаковим рівнем концентрації, хоча на європейському ринку домінує такий гравець як Mintos із часткою 42,7%, частка інших учасників ринку не перевищує 6,5%. Натомість на Британському ринку до олігополістів можна віднести Funding Circle UK, ZOPA та Ratesetter, частка інших компаній не перевищує 5,5%.

Отже, не дивлячись на стрімкий розвиток та незначні бар'єри до входу в галузь, P2P Lending & Equity ринок є досить концентрованим із домінуванням основних учасників.

Варто звернути увагу на те, що нині бурхливий ріст в міжнародній економіці розрахунків, заснованих на системі блокчейна, послабив позиції грошових регуляторів і змінив діючий порядок емісії грошових знаків. Для запобігання негативним наслідкам необмеженої і неконтрольованої емісії приватних електронних грошей центральним банкам потрібно активно заявити себе на новому сегменті грошового ринку, визначити правила і характер відносин між різними учасниками системи цифрового грошового обігу. Новітні форми грошей матимуть істотні відмінності від нинішніх готівкових та безготівкових грошей. Їх поява на міжнародному грошовому ринку була викликана низкою об'єктивних чинників: а) інтересом до інновацій з боку фінансового сектора для більш повного задоволення потреб всіх учасників ринку; б) появою нових учасників на ринку платіжно-розрахункових послуг; в) істотним скороченням використання готівки в обігу ряду розвинених країн; г) використанням приватних цифрових токенів і модернізацією системи розрахунків із застосуванням блокчейна.

Таким чином, багато зі створених в Україні FinTech-компаній націлені на загальний європейський ринок. Відбувається експорт інтелектуального ресурсу до інших країн. Але, в позитивному плані, формується інфраструктура, необхідна для розвитку стартап-середовища, у вигляді акселераторів та інкубаторів. Проте задля стимулювання зростання нових проектів необхідно ще пройти серйозний шлях створення правильних умов для ведення бізнесу в країні - це стосується як регуляторного середовища та змін у законодавстві, так і політики оподаткування для інноваційних компаній, а також простоти та прозорості у створенні стартапів.

Обґрунтовані стратегії розвитку банківського бізнесу в умовах впливу FinTech:

- Банк «Радник» - цілісні консультаційні послуги на основі довіри з фінансових (і додаткових) питань для кінцевих клієнтів. Портфель продуктів охоплює широкий спектр власних і сторонніх продуктів і послуг (відкрита архітектура). Пропозиція послуг, що виходить за рамки чистої фінансової необхідності, наприклад, послуги консьєржа, фінансова освіта

- Банк «Лідер» - розробка і пропозиція привабливих нових продуктів і послуг для існуючих і нових клієнтів. Швидкий час виходу на ринок інноваційних продуктів і послуг в пошуках переваг першопрохідника. Можливість переводити потреби клієнтів в нові продукти

- Банк «Транзакція» - орієнтований на використанні ефекту масштабу за рахунок партнерства з іншими постачальниками. Виступає в якості консолідатора транзакцій і/або зберігача депозитів і цінних паперів (використовуючи ефект масштабу), а також аутсорсинговим провайдером для послуг, які вимагають банківської ліцензії або спеціальних знань

- Банк «Провайдер керуючих рішень» - зосередження на створенні ефекту масштабу за рахунок надання банківських рішень іншим провайдерам

- Банк «Універсальний» - досягнення масштабу у всіх напрямках своєї діяльності для зниження рівнів витрат і підвищення загальної ефективності.

АНОТАЦІЯ

Данилко Е. В.,

«Вплив фінансових технологій на банківський бізнес»»,

кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерською програмою

«Управління діяльністю банків на фінансовому ринку»»,

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процеси формування та розвитку банківської діяльності під впливом фінансових технологій.

У першому розділі роботи визначено наукові основи банківського бізнесу; охарактеризовано трансформації бізнес-моделей банківського бізнесу під впливом фінансових технологій та законодавче регулювання ринку фінансових технологій.

У другому розділі проаналізовано застосування Big Data в банківській діяльності; оцінено розвиток ринку P2P-кредитування; обґрунтовано інструменти грошового ринку в умовах цифрової економічної системи.

У третьому розділі здійснено моделювання впливу показників розвитку фінансових технологій на діяльність банків; сформовано інноваційні стратегії банків в умовах розвитку фінансових технологій.

Ключові слова: банк, банківська система, фінансові технології, Big Data, P2P-кредитування, бізнес-моделі банківського бізнесу, інноваційні стратегії банків.

ANNOTATION

Danilko Eduard,

" Financial Technologies Impact on Banking ",

qualification work for a master's degree in a specialty

072 "Finance, Banking and Insurance" under the Master's program

"Management of Financial Markets of Banks",

Odesa National Economic University

Odesa, 2019

The Master's qualification work consists of three sections. Object of study - the processes of formation and development of banking activities under the influence of financial technologies.

The first section of the paper identifies the scientific foundations of banking; Transformations of banking business models under the influence of financial technologies and legislative regulation of the financial technology market are characterized.

The second section analyzes the use of Big Data in banking; the development of the P2P lending market was evaluated; money market instruments under the conditions of the digital economic system are substantiated.

In the third section, the impact of financial technology development indicators on banks' activities is simulated; formed innovative strategies of banks in the conditions of development of financial technologies.

Keywords: bank, banking system, financial technologies, Big Data, P2P lending, business models of banking business, innovative strategies of banks